

5.6.2020

Karkkilan kaupunki
ympäristölautakunta

ymparistonsuojelu@karkkila.fi

Viite: lausuntopyyntö 29.4.2020

KARKKILAN POHJAVESIALUEIDEN SUOJELUSUUNNITELMA

Karkkilan kaupungin ympäristölautakunta on pyytänyt Etelä-Suomen aluehallintoviraston lausuntoa Karkkilan pohjavesialueiden suojelusuunnitelmasta.

Lausunto

Etelä-Suomen aluehallintoviraston peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueen ympäristöterveydenhuoltoyksikkö esittää lausuntonaan seuraavaa:

Haaviston pohjavesialueella, jolla toimii toinen Karkkilan kaupungin päävedenottamo, vanhat jälkihoitamattomat sorakuopat muodostavat pohjavedelle huomattavan riskin. Vedenottamon raakaveden laatu on kuitenkin pysynyt hyvänä. Suojelusuunnitelman mukaan pohjavesialueelle tulisi laatia kunnostussuunnitelma ja alue tulisi priorisoida Karkkilan kaupungin vedenhankintaa varten. Aluehallintovirasto pitää tätä toimenpide-ehdotusta erittäin tärkeänä.

Suojelusuunnitelmassa mainittiin, että suojelusuunnitelmien riskinarviointia edellytetään terveysuojelulain 20 §:n perusteella hyödynnettävän talousveden laatuun vaikuttavien riskien arvioinnissa ja hallinnassa. Tätä voisi vielä tarkentaa: Talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (1352/2015, 683/2017) 7 a §:n mukaan talousvettä toimittavan laitoksen on esitettävä kunnan terveysuojeluviranomaiselle terveysuojelulain 20 §:n 3 momentissa tarkoitettua riskinarvioinnin hyväksymistä varten selvitys siitä, miten vedenottamon suoja-alueääräykset, pohjavesialueen suojelusuunnitelma ja raakaveden lähteenä käytettävien vesimuodostumien ominaispiirteiden ja tilan seurannan tulokset on otettu huomioon riskinarvioinnissa.

Luvussa 3.5 käsiteltiin varautumissuunnitelmia. Luvussa on tarpeen mainita myös kunnan terveysuojeluviranomaisen laatima häiriötilannesuunnitelma, joka sisältää myös talousveden

häiriötilannesuunnitelman. Luvussa kerrottiin, että erillinen Karkkilan vesihuoltolaitoksen varautumissuunnitelma tullaan laatimaan vuoden 2019 aikana. Suojelusuunnitelman tietoihin on tarpeen päivittää, onko suunnitelma jo valmis. Mikäli eri viranomaisten ja toimijoiden suunnitelmat eivät ole ajan tasaisia ja kattavia ja niitä ei ole yhteensovitettu toistensa kanssa, tulisi se tuoda esille toimenpidesuosituksissa.

Luvussa 4 käsiteltiin pohjaveden suojelua koskevaa lainsäädäntöä. Luvussa olisi myös hyvä tuoda esille terveydensuojelulaki. Terveydensuojelulain 2 §:n mukaan ”Elinympäristöön vaikuttava toiminta on suunniteltava ja järjestettävä siten, että väestön ja yksilön terveyttä ylläpidetään ja edistetään. Elinympäristöön vaikuttavan toiminnan harjoittajan on tunnistettava toimintansa terveyshaittaa aiheuttavat riskit ja seurattava niihin vaikuttavia tekijöitä (omavalvonta). Toimintaa on harjoitettava siten, että terveyshaittojen syntyminen mahdollisuuksien mukaan estyy.”

Luvun 5 mukaan kaikista pohjavesialueista ei ollut käytettävissä tarkkailutietoja. Terveydensuojeluviranomaisen suunnitelmallisen talousvesivalvonnan tuloksista saattaisi saada lisätietoa näidenkin pohjavesialueiden vedenlaadusta, jota olisi tarpeen hyödyntää. Vaikka tutkimukset tehdäänkin pääsääntöisesti kuluttajan vesipisteestä otetusta näytteestä, on suuri osa muuttujista sellaisia, että niiden pitosuuteen ei vedenjakeluverkostolla ole vaikutusta ja ne ovat näin ollen hyödynnettävissä pohjaveden laatua selvitettäessä. Terveydensuojeluviranomaisen valvonta tulisi käydä ilmi myös suojelusuunnitelman luvussa 6.

Käytössä olevien vedenottamoiden käyttötarkkailussa ja riskinarviointiin perustuvassa talousveden viranomaisvalvonnassa tulee huomioida pohjaveden laatu ja pohjavesialueilla olevat riskitoiminnot. Eri valvovien viranomaisten ja toimijoiden välinen tiedonvaihto on tärkeää pohjavesien suojelun ja talousveden laadun varmistamiseksi. Tämän tiedonvaihdon tarvetta ja tärkeyttä olisi hyvä tuoda esille myös suojelusuunnitelmassa.

Hongiston pohjavesialueen kemiallinen tila on huono mm. pohjavedessä havaittujen torjunta-aineiden vuoksi. Polari-Toivike A pohjavesialueelta on kohonneen kloridipitoisuuden lisäksi havaittu puolestaan kohonneita raskasmetallipitoisuuksia (lyijy ja sinkki) sekä bensiinin lisäaineita (MTBE ja TAME). Rautamäen pohjavesialueen laatuongelmat liittyvät erityisesti rautaan ja mangaaniin. Suunnitelmassa ei tuoda esille, onko näillä pohjavesialueilla talousvesikaivoja. Pohjavesialueilla sijaitsevat talousvesikaivot ja niiden vedenlaatu olisi tarpeen selvittää, mikäli pohjaveden laatatietojen perusteella on mahdollista, että talousvesi sisältäisi todettuja haitta-aineita.

Suojelusuunnitelmassa esiteltiin riittävällä tarkkuudella alueen kaavoitustilanne ja pohjavesien suojeluun tähtäävät kaavamääräykset. Lisäksi suojelusuunnitelmasta kävi hyvin ilmi, mitä pohjavesien suojelua koskevia määräyksiä on annettu rakennusjärjestyksessä ja ympäristönsuojelumääräyksissä. Suojelusuunnitelmassa voisi tuoda esille, olisiko joidenkin suojelutoimenpiteiden toteuttamiseksi tarvetta tehdä

muutoksia rakennustapaohjeisiin ja ottaa myös kantaa siihen, tarvitaanko nykyisiin kaavamääräyksiin tai ympäristönsuojelumääräyksiin muutoksia pohjavesien suojelun vuoksi.

Suojelusuunnitelmaa varten ei ollut selvitetty pohjavesialueilla sijaitsevien öljysäiliöiden määrää. Nämä olisi tärkeää selvittää hyödyntäen pelastusviranomaisen ja rakennusvalvonnan tietoja. Öljysäiliöihin liittyviä toimenpiteitä (esimerkiksi tarkistaminen, uudistus, poistaminen) ei ollut tuotu lainkaan toimenpidesuosituksissa esille.

Suojelusuunnitelmaan olisi kaivannut liitteenä pohjavesialuekohtaiset kartat, joissa olisi esitetty, mitä riskitoimintoja kullakin pohjavesialueella on.

Toimenpidesuositusluetteloon (liite 5) olisi tärkeää nimetä jokaiselle toimenpiteelle vastuutaho. Oli hyvä, että toimenpiteet oli jaoteltu pohjavesialueittain. Toimenpidesuosituksille olisi tärkeää olla ehdotus toteutusaikatauluksi. Kiireellisimmät suojelutoimenpiteet on tärkeää kohdistaa sellaisiin kohteisiin, joissa on suurin riski vedenottamon tai talousvesikaivojen saastumiselle, eikä korvaavaa talousveden saantia ole käytettävissä.

Suojelusuunnitelmassa ehdotettujen toimenpiteiden toteuttamista olisi erittäin tärkeää seurata vuosittain kokoontuva seurantaryhmä/ohjausryhmä. Seurantaryhmän on hyvä päivittää suojelusuunnitelmaa muuttuneiden tietojen osalta. Asiakirja pysyy näin käyttökelpoisena ja sitä voidaan hyödyntää valvonnassa, alueiden suunnittelussa ja luvituksessa. Aluehallintovirasto painottaa, että seurantaryhmässä on tarpeen olla jäsenenä myös kunnan terveydensuojeluviranomaisen edustus.

Suojelusuunnitelmassa ei käy selkeästi ilmi, miten suunnitelma saadaan jalkautettua. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on tiedotettava pohjaveden suojelutoimenpiteistä ja -velvoitteista pohjavesialueella toimiville. Suojelusuunnitelmasta on hyvin tärkeää tiedottaa lisäksi laajasti eri viranomaisia, pohjavesialueiden toimijoita ja asukkaita sekä päättäjiä, jotta kaikki tahot voivat ottaa omassa toiminnassaan suojelusuunnitelman huomioon. Suojelusuunnitelma on hyvä olla saatavissa myös julkisesti esimerkiksi kunnan verkkosivuilla. Tiedottamisen yhteydessä on tarpeellista arvioida, sisältyykö suunnitelmaan sellaisia tietoja, joita ei ole syytä olla nähtävillä julkisesti.

Ympäristöterveydenhuollon ylitarkastaja

Sini Mustakallio

Tiedoksi

Lohjan ympäristöterveyspalvelut

Tämä asiakirja ESAVI/12962/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ESAVI/12962/2020 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Mustakallio Sini 05.06.2020 17:31